

Cap FABULA ap.nl

UPT HIDDEMA
HOLWERD

Upt Hiddema, voorzitter LTO-werkgroep pootaardappelen

‘Netjes werken stimuleren’

Met het ontwikkelen van nieuwe kennis en afspraken probeert de pootgoedsector schadelijke ziekten onder de duim te houden. Volgens Upt Hiddema slaagt de sector daar goed in en straalt zij dat internationaal ook uit. „Maar minstens zo belangrijk vind ik wat de Nederlandse consumptieaardappeltelers van ons vinden.“

Zware buien trekken vandaag over de kop van Friesland. Ze deren Upt Hiddema niet. Zijn laatste bieten gingen er gisteravond uit en daarmee is het land leeg. Twee trekkers met kippers, van top tot teen onder de blubber, zijn er de stille getuigen van. Met de wintervergaderingen voor de deur breekt er echter allesbehalve een rustige tijd aan voor de boerenbestuurder uit Holwerd. Als voorzitter van de LTO-werkgroep pootaardappelen heeft hij genoeg te bespreken met de achterban. Een korte terugblik op het afgelopen seizoen en een vooruitblik op enkele onderwerpen die zullen terugkomen op de winterbijeenkomsten.

Waar bent u als bestuurder de meeste tijd aan kwijt geweest dit jaar?

„Aan het hygiëneprotocol ringrot. Met de Pootaardappel Contact Commissie (PCC), dus met alle spelers uit de aardappelkolom, hebben we heldere afspraken gemaakt over hoe we de hygiëne in de keten beter willen waarborgen. Ook de transportsector en de snijbedrijven hebben aan tafel gezeten. Globaal komt het er op neer dat vermeerderingsmateriaal nog duidelijker moet worden gescheiden van andere aardappelstromen en dat verwerken voor derden automatisch betekent dat je met strikte hygiëne-eisen te maken krijgt.“

Hoe dwingend is het protocol? Lost dit de excessen op?

„Het is vooralsnog een richtlijn. We willen de opzet de komende maanden eerst aan alle betrokkenen voorleggen. De bedoeling is dat het een verordening wordt, waarbij een externe partij voor de controle gaat zorgen. Ringrot uitbannen is, vrees ik, een illusie maar ik denk wel dat we hiermee de kans op excessen zo klein mogelijk maken.“

Het was ook een jaar waarin collega-Friezen met enorme wateroverlast te maken kregen, met het gevaar voor bruinrot-bacteriën op het land. Bent u tevreden over de aanpak?

„Heel tevreden. We konden snel handelen dankzij een goede samenwerking met de NVWA. Kort na de overstromingen zaten we al met alle betrokken telers en instanties in een zaal. Telers hebben het vertrouwen gekregen om zelf mee te helpen bij het afbakenen van hun percelen. Daardoor heeft het maar twee dagen geduurd voordat het rooiverbod kon worden opgeheven.“

Hoe staat het daar dan met controle?

„Telers zijn goed doordrongen van de risico's. Je laat

het rooimes echt niet te vroeg zakken als het gevaar bestaat dat je bruinrot binnenhaalt en je de kans loopt dat je hele bedrijf op slot wordt gezet. Verder is er altijd nog de NAK-keurmeester die een controlefunctie heeft bij het nalopen van de percelen.“

U was voorzitter van de stuurgroep van het Deltaplan Erwinia, dat nu formeel is gestopt. Heeft dat Deltaplan voldoende opgeleverd?

„Het plan heeft gedaan wat het moest doen: we weten nu veel meer van de bacterie dan we voor die tijd wisten. Kijk, iedereen wist al dat je niet in een partij moet gaan roeren waar rotte knollen in zitten. Maar nu weten we meer over welke soorten bacteriën er voorkomen, hoe hun levenscyclus eruit ziet en wat de risico's zijn van de verschillende teelthandelingen.“

Er werd gezegd: 'het Deltaplan laat zo weinig los'.

„Dat snap ik. Er is grote behoefte aan kennis, want we praten over een groot probleem. Maar de betrokken onderzoekers zijn natuurlijk doodsbang om mensen op het verkeerde been te zetten. Zij willen eerst zaken zeker weten voor zij een uitspraak doen. En ik denk dat we nu voldoende aanknopingspunten hebben om gericht maatregelen te nemen. Om de kennis verder te verspreiden, willen we volgend jaar twintig pootgoedtelers uit verschillende regio's door onderzoekers laten begeleiden. Het is de bedoeling dat ze samen gericht verbeteringen gaan doorvoeren.“

Kunt u daar mensen voor krijgen? Het is nog al wat om jezelf te presenteren als 'probleembedrijf'.

„Ondernemers worden steeds professioneler en daarmee vaak ook opener. Het is geen schande als je de ziekte op je bedrijf hebt, want hij komt breed verspreid voor. Maar het zou ook achter de schermen kunnen gebeuren, waarbij uitkomsten anoniem blijven. Het gaat erom dat de hele sector er lering uit trekt.“

Alle 5-pootgoed wordt dit jaar onderzocht op Erwinia. Wat verwacht u daarvan?

„Het geeft handelshuizen en de betrokken 5-telers meer inzicht in de verspreiding van de ziekte en eventuele excessen kunnen er op voorhand worden uitgefilterd. Ik ben blij dat de 5-telers hiermee akkoord zijn gegaan, onder de voorwaarde dat iedereen meebetaalt (10 euro per hectare pootgoed, red.) en de informatie niet openbaar wordt. Als dit zijn vruchten afwerpt, dan zouden we het ook kunnen uitrollen

naar lagere klassen.“

Voor een deel blijft Erwinia ongrijpbaar. Denk u dat er over vijf jaar beduidend minder areaal wordt afgekeurd op de ziekte?

„Uitroeien zal niet lukken. Bacteriën zijn nu eenmaal alom aanwezig. Het gaat erom dat we Erwinia beter beheersbaar maken. Ik denk dat het lukt. Over vijf jaar hebben we er beduidend minder last van.“

Steeds meer telers brengen het aantal generaties terug. Is dat de prijs die we betalen voor schaalvergroting?

„Het is niet zo dat grootschalig werken automatisch betekent dat je meer last hebt Erwinia of andere ziekten. Sterker nog: grotere bedrijven kunnen sneller investeringen doen in aardappelvriendelijke technieken. Minder generaties aanhouden, is vooral een kwestie van risico's indekken. Bedrijven die snel gegroeid zijn, willen niet dat hun rente en aflossing in gevaar komt door tegenvallers bij de keuring.“

U bent ook voorzitter van de ESPG, de club die op Europees niveau de belangen van pootaardappeltelers behartigt. Op welke punten trekken de Europese telers samen op?

„We bespreken met de zeven grootste pootgoedlanden de aardappelzaken die aan de orde komen binnen de boerenlobby-organisatie COPA-COGECA. Het gaat er vooral om dat je aan elkaar uitlegt waarom je bepaalde zaken aanpakt zoals je ze aanpakt. Monsternames en quarantainemaatregelen verschillen van land tot land. Het is belangrijk om elkaars aanpak goed in beeld te hebben en te vertrouwen.“

Hoe staat het eigenlijk met het imago van Nederland in het buitenland? Maakt u zich daar zorgen over, bijvoorbeeld kijkend naar de Erwinia-problematiek?

„Erwinia vormt in andere landen ook een probleem, daar zijn we gelukkig niet uniek in. Natuurlijk ben ik altijd wel een beetje bezorgd. Dat is niet erg. Je moet in de pootgoedwereld op je qui-vive zijn en een gezonde zelfdiscipline hebben. Daar zijn we groot mee geworden. Ik constateer dat onze handelshuizen hun buitenlandse areaal gedeeltelijk weer naar Nederland terughalen, omdat we hier snel en flexibel zijn in onze logistiek. Bovendien laten we zien dat we problemen -als die opduiken- uiterst serieus nemen. Maar minstens zo belangrijk vind ik ons imago bij de consumptieaardappeltelers in Nederland. Als zij naar het buitenland zouden uitwijken, zou dat pas echt een ramp zijn voor ons imago.“ ■